

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

України» 23 лютого 2023 року № 2923-IX// Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20>

Ключові слова: Правосуддя, суд, військовий стан, право власності, власність, впровадження інформаційних технологій, відшкодування шкоди.

Key words: Justice, court, martiallaw, ownership, ownership, implementation of information technology, compensation.

ПЕТРЕНКО НАТАЛІЯ ДМИТРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного процесу,
суддя Господарського суду Одеської області*

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕПОВАГУ ДО СУДУ: ДОСВІД АВСТРАЛІЇ

Законодавство, що встановлює відповідальність за неповагу до суду вимагає істотного удосконалення, а інститут судового штрафу має стати дієвим механізмом протидії цьому негативному явищу. Доцільним є запозичення відповідного досвіду розвинених демократичних держав.

В Австралії виділяють наступні основні види неповаги до суду:

1) агресивна поведінка в суді або поблизу нього, тобто як неповага до судом у найбільш прямому значенні;

2) неповага, що виникає через невиконання вимог суду, його наказів чи розпоряджень (неповага непокорі);

3) неповага шляхом втручання у діяльність осіб, пов'язаних з судовим провадженням (свідка, посадової особи суду, присяжного, сторони чи іншої особи, яка має певну або потенційну роль у судовому провадженні);

4) неповага внаслідок розголошення інформації, яка заважає або завдає шкоди незавершеним провадженням, також відома як «subjudice»;

5) неповага через зловживання процесуальними правами, яка включає підготовку та подання судових документів для цілей, які є оманиливими, нечесними чи неналежними з інших підстав;

6) неповага шляхом публікації, яка заважає відправленню правосуддя як безперервного процесу – також відома як скандалізація судочинства (contempt by scandalising the court). Даний тип включає публікацію матеріалів, які мають намір завдавати шкоди незавершеним провадженням або надмірно підризують довіру громадськості до неупередженості та доброчесності судів [1].

Види поведінки, які можуть розглядатися як неповага до суду, і процедури, яких дотримуються суди для запобігання та покарання за таку поведінку, здебільшого визначаються загальним правом. Неповага до суду відрізняється від інших кримінальних злочинів, оскільки суди

використовують іншу процедуру розгляду та призначення покарання за неповагу до суду. У штаті Вікторія Верховний суд має повноваження притягати особу до відповідальності за неповагу до суду в рамках своєї юрисдикції, хоча це повноваження прямо не передбачено законодавством. Таке право Верховного суду як вищого судового органу спрямоване на підтримку власного авторитету і захист своєї спроможності відправляти правосуддя. Верховний суд також має наглядову функцію для забезпечення належного здійснення правосуддя судами нижчих інстанцій суди і виявляти неповагу не тільки щодо власної діяльності, так і діяльності будь-якого суду нижчої інстанції.

У штаті Вікторія загальне право доповнюється законодавством, яке вважає певну поведінку неповагою до суду або передбачає, що певна поведінка може розглядатися як неповага до суду. Основною проблемою є те, що поведінка, яка є неповагою до суду, може підпадати під кілька категорій або не підпадати під жодну встановлену категорію вищевказаної класифікації, але все ж вважатися неповагою. Визначення певної поведінки у якості неповаги до суду завжди пов'язане із розсудом суду, який розглядає справу, хоча у більш широкому розумінні такі дії можуть мати ознаки злочину, передбаченого кримінальним, а не процесуальним законодавством, що ускладнює можливість розрізнення між цивільною та кримінальною неповагою, адже більшість з наведених форм неповаги класифікуються саме як кримінальна неповага, хоча неповага, яка виникає внаслідок невиконання судового наказу чи зобов'язання, особливо в цивільному судочинстві, традиційно класифікується як цивільна неповага.

Хоча особа, визнана винною в неповазі, може бути засуджена та ув'язнена або оштрафована, притягнення до відповідальності за неповагу здійснюється не за звичайною кримінальною процедурою, передбаченою Законом про кримінальне провадження, адже провадження розпочинається не з подання поліцією чи іншим державним службовцем обвинувачення до магістратського суду або з подання обвинувального акта до окружного чи Верховного суду, судові провадження у таких справах не проводяться, а присяжні для розгляду доказів і винесення вердикту – не залучаються. Натомість справи про неповагу до суду розглядають і вирішують судом у спрощеному порядку одноосібно [2].

Існує два способи застосування повноважень суду щодо неповаги: 1) суддя, якому виявили неповагу, може безпосередньо «звинуватити», судити та покарати самих «обвинувачених». По суті, цей суддя може взяти на себе роль потерпілого, свідка, прокурора та судді; 2) заява про покарання за неповагу може бути подано відповідно до Правил цивільного судочинства або протонотарієм (посадова особа, що виконує, в тому числі квазісудові функції – контроль за внесенням завдатку чи звільненням від сплати судових зборів, посередництво, переслідування за неповагу до суду тощо), або секретарем за вказівкою суду, генерального прокурора, генеральним прокурором (Director of Public Prosecutions) або третьою стороною.

В обох випадках законодавство не містить вказівок щодо процедур, яких необхідно дотримуватися, тому процесуальний статус

проваджень за неповагу до суду є неоднозначним: рішення Високого суду вказують на те, що усі провадження за неповагу до суду повинні «реалістично розглядатися як кримінальні за своєю природою», однак провадження щодо покарання за неповагу до суду не є кримінальним провадженням. Незважаючи на те, що провадження щодо притягнення до відповідальності за неповагу до суду є цивільним провадженням, йому притаманні деякі гарантії, застосовні до кримінального провадження: правила доказування, апеляційне оскарження, винесення вироку та можливість визнання винуватості.

Таким чином, відмінності практики притягнення особи до відповідальності за неповагу до суду, що властиві австралійському судовому процесу, не можуть бути безпосередньо імplementовані у вітчизняний судовий процес. Перш за все, через відмінності, притаманні країнам звичаєвого та писаного права: якщо у перших достатнім є заповнення прогалин процедури звичаєвим правом, то для країн романо-германської правової сім'ї обов'язковим є визначення процедури, за якою особа може бути притягнута до відповідальності. Однак та гнучкість, яку застосовують австралійські суди при визначенні діяння як такого, що виказує неповагу до суду, можуть бути взяті до уваги.

Список використаних джерел:

1. Contempt of Court: Victorian Law Reform Commission. URL: https://www.lawreform.vic.gov.au/wp-content/uploads/2021/07/VLRC_Contempt-of-Court-Consultation-Paper_web.pdf
2. Supreme Court Act 1986. URL: <https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/supreme-court-act-1986/109>

Ключові слова: неповага до суду, штраф, заходи процесуального примусу.

Key words: contemptofcourt, fine, measures of proceduralcoercion.

ПРИВИДЕНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ГЕННАДІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного процесу*

МУЛЬТИМЕДІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ДОКАЗ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ

Мультимедійні повідомлення є дуже ефективним способом поширення інформації особливо у сучасному світі, адже дедалі більше впроваджується застосування мобільних пристроїв та інтернет-технологій. Люди стали використовувати більше форматів для взаємодії між собою, а мультимедійні повідомлення стали необхідним інструментом в сучасній комунікації, які міцно інтегрувалися як соціальне явище в приватному та діловому спілкуванні.

Варто розпочати з основного терміну «мультимедіа», що вживається в різних варіативних трактуваннях, тому вичерпно і лапідарно

Павлова Юлія Сергіївна

Перспективи запровадження інституту присудової медіації
в Україні 631

Притуляк Валерій Миколайович

Виконання рішень в умовах військового стану з урахуванням
змін від 11.04.2023 року. 634

Полуніна Ольга Олександрівна

Робота судів України в умовах воєнного стану. 637

Stoianova Tetiana Anatolievna

Social ties as a tool to reduce domestic violence among
Ukrainian refugees. 640

Факас Ілона Борисівна

Аналіз функціонування підсистеми відеоконференцз'язку ЄСІТС
у цивільному судочинстві 642

Цал-Цалко Юлія Юліївна

Конституційне право на апеляційний перегляд справи:
теоретичні та практичні аспекти 645

Гончарук Анастасія Сергіївна

Поновлення процесуальних строків в умовах війни:
проблемні аспекти 648

Кикоть Артем Володимирович

Достовірність та достатність усних доказів у цивільному
процесі України 650

Кисельов Вадим Костянтинович

Особливості здійснення цивільного судочинства
в умовах воєнного стану. 652

Петренко Наталія Дмитрівна

Притягнення до відповідальності за неповагу до суду:
досвід Австралії 656

Привиденцев Олександр Геннадійович

Мультимедійне повідомлення як доказ у цивільному судочинстві:
окремі аспекти використання 658

Сатановська Олена Валентинівна

Право на житло: правовий аналіз 662

Федорчук Юлія Олександрівна

Деякі особливості стягнення заборгованості,
що вчиняються нотаріусом під час дії воєнного стану. 665

Фаєнко Віолетта Віталіївна,

Привиденцев Олександр Геннадійович

Заходи кримінально-правового характеру
щодо юридичних осіб. 667